

Spørgsmaal viste, at han havde Die for Anliggender, der ikke i samme Grad vare klare for Mænd af omtrent samme Tankegang som han, Mænd, som vare opvoxede i en Tilstand, hvor Alt levede gjennem Embedsmyndigheden, og som meente, at saaledes kunde det omtrent blive ved under den nye Forfatning.

S. Sager: Efter den Maade, hvorpaa den ærede Ordfører for Forslagsstillerne har stillet sig til Forslaget under Nr. 26, antager jeg ikke, at de ærede Forslagsstillere vilde lægge stor Vægt paa, at dette Forslag, der staaer i Forbindelse med Forslaget under Nr. 14, bliver vedtaget. Jeg vil dog bemærke et Par Ord med Hensyn til Grundlovens § 72, hvad dette Spørgsmaal angaaer. Det hender sig nemlig saa, at jeg i Virkeligheden i Principet er enig med de ærede Forslagsstillere og i højeste Grad vilde ønske, at vi havde en almindelig Lov netop i den Retning, som de ærede Forslagsstillere havde fremsat; men det, som jeg havde tilladt mig at bestride, var ved denne Lov at give særlige Bestemmelser. Dengang Grundloven blev forhandlet i Rigsforsamlingen, var der om dette Punkt en temmelig levende Strid; Alle vare enige i, at Domstolene kunde, i Strid med, hvad der tidligere havde været Tilfældet, bedømme Spørgsmaalet angaaende Dyrighedsmyndighedens Grændse, og det var allerede et overordentlig stort Skridt, vi derved gjorde i constitutionel Retning, men saa var der igjen to modstridende Anskuelser, idet et Mindretal i Udvalget — hvortil jeg hørte — tillige ønskede, at Domstolene maatte have en høierligere gaaende Myndighed. Det vil være de Herrer bekendt, at der er to forskellige Slags Sager, hvis Afgjørelse er henlagt under Administrationens Myndighed. Den ene Gruppe angaaer Spørgsmaal, som skulle afgjøres efter Administrationens Tact og Skjøn og efter den enkelte Sags Omstændigheder, uden at Administrationen er bunden ved bestemte Lovregler. I disse Sager kan der ikke være Tale om, at Domstolene kunne paakjende det Spørgsmaal, om Administrationen har handlet med Tact eller ikke med Tact, men der er en anden Række af Spørgsmaal, som det i mine Tanker vilde være meget ønskeligt og i højeste Grad

vigtigt for Borgerne, om Domstolene kunde paakjende, og det er, hvor Loven giver faste og bestemte Regler om visse Forhold, men dog overlader Administrationen at tage Bestemmelse med Hensyn til disse Spørgsmaal. Der kunde, og i mine Tanker burde, Domstolene i de enkelte Tilfælde, hvor Borgerne eller Commune-raad recurrere til dem, afgjøre, om Administrationen har fortolket Loven rigtigt. Det er ganske vist af de Tilfælde, som her komme ind under Domstolene ved dette Forslag. Der var en temmelig vidtgaaende Forhandling derom i den grundlovgivende Forsamling, og Stemmerne stode 57 imod 57 angaaende det Forslag, vi derom havde stillet. Formanden, som dengang stemte med, hvor Stemmerne stode lige, gjorde imidlertid Udslaget, og dette Forslag blev forkastet. Nu er altsaa Grundlovens, i Samklang med den almindelige Lovgivnings, Bestemmelse den, at Domstolene ikke kunne dømme i disse Spørgsmaal. Jeg vilde ønske, at vi snart kunde komme dertil, at vi fik en almindelig Lov om dette Spørgsmaal, der har en langt større Betydning, end de fleste vilde finde, men det, jeg tillader mig at bestride, er, at vi i en Lov som denne om Kjøbstadcommunerne Styrelse indsætte en særlig Bestemmelse derom, og jeg troer, at netop det Exempel, som den ærede Ordfører for Forslagsstillerne anførte, vil tilstrækkelig behøve dette. Sæt, at der er en Strid mellem to Communer; der er Spørgsmaal om, hvorledes Loven, som er anvendt af Administrationen, skal fortolkes. Kjøbstadcommunen siger, at Indenrigsministeren har fortolket denne Lov feil. Jeg vil antage, at Spørgsmaalet er bragt ind for Domstolene. Der kan altsaa Kjøbstadcommunen fordrø en Afgjørelse af Domstolene, men denne Myndighed er jo ikke givet i det Tilfælde, hvor Amtscommunen eller Sognecommunen klager. Man kan altsaa faae det besynderlige Resultat, at Domstolene gav Kjøbstadcommunen Ret imod Administrationen, hvor den havde klaget; men i et ganske lignende Tilfælde, hvor Sogne- eller Amtscommunen meente, at Ministeren havde uret, vilde den ikke være istand til at bringe Spørgsmaalet ind for Domstolene. Det er det, der gjør det saa overordentlig misligt i en særlig Lov at behandle det Slags Spørgs-